

In the context of uncertainty caused by the war and the COVID-19 pandemic, the use of this model allows enterprises to:

- quickly assess the risk of bankruptcy depending on changes in financial indicators;
- identify the most influential factors that contribute to stability or, conversely, create threats to business.
- make informed management decisions aimed at reducing risks and strengthening financial stability.

In general, the results confirm the practical value of modeling for strategic management of enterprises in conditions of economic instability. The use of economic and mathematical approaches allows you to increase the effectiveness of management decisions, adapt to challenges and ensure the competitiveness of the enterprise.

References:

1. Chumak Oksana (2019). Economic activity of enterprises: essence, conceptual paradigm, regulation. *Economic discourse*, (2), 104-112. <https://doi.org/10.36742/2410-0919-2019-2-10>
2. State Statistics Service of Ukraine Official Website. <https://www.ukrstat.gov.ua/>
3. Youcontrol Official Website. <https://youcontrol.com.ua/>

ЕКСПЕРТНЕ ОЦІНЮВАННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКИХ РИЗИКІВ

Лідія Гур'янова, д.е.н., проф.

ORCID ID <https://orcid.org/0000-0002-2009-1451>

Харківський національний університет ім. В.Н. Каразіна

e-mail: guryanovalidiya@gmail.com

Віталій Голіч, магістр

Харківський національний університет ім. В.Н. Каразіна

e-mail: vgolich00@gmail.com

Сучасні умови функціонування українських підприємницьких структур (ПС) характеризуються макроекономічною нестабільністю, високим рівнем енергетичних загроз та ін. Це призводить до погіршення фінансового стану ПС, збитковості діяльності, зниження рівня ділової активності. Тому актуальним науково-дослідним завданням є оцінювання ризиків ПС різних типів з метою застосування превентивних механізмів фінансової стабілізації.

При опитуванні менеджменту 33 підприємств різних регіонів була запропонована класифікація ризиків на безпекові (пов'язані з веденням бойових дій і гібридної війни), економіко-політичні (зовнішні, спричинені змінами ринкової кон'юнктури чи політичними рішеннями) та операційні (впливають на стабільність роботи бізнесу). Слід зазначити, що результати експертного оцінювання ризиків ПС показали, що сприйняття ризиків суттєво відрізняється у компаній різних галузей та регіонів.

В ході дослідження були отримані наступні результати. За географічним принципом ризик «руйнування внаслідок обстрілу та окупація підприємства» є домінантним ризиком для підприємств областей, на території яких ведуться бойові дії (крім Миколаївської області). Однак, наприклад для підприємств Дніпропетровського регіону ризик руйнування має однаковий ранговий пріоритет з ризиком нестачі кадрів, незважаючи на те, що цей регіон межує із прифронтовими: Донецькою та Запорізькою областями (рис 1).

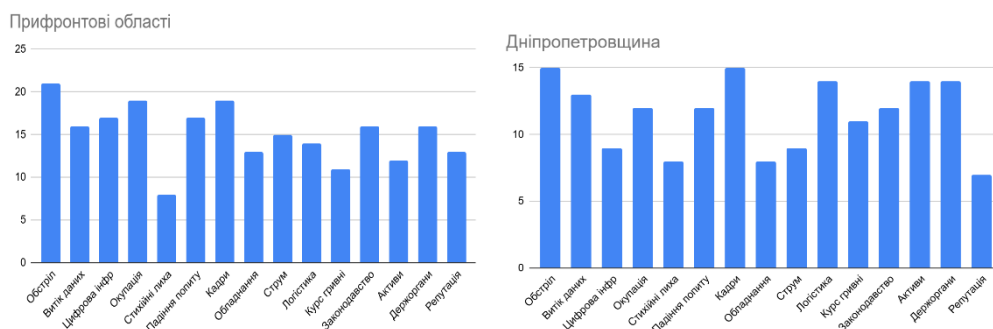

Рисунок 1 - Рангові оцінки ризиків ПС (прифронтові області)

У Центральній Україні, областях на узбережжі Чорного моря та Києві домінантним ризиком менеджмент ПС вважає нестачу кадрів, що пов'язано із мобілізацією та виїздом населення за кордон. Цей ризик має другий пріоритет у підприємств Заходу країни, тоді як на першому місці – відсутність електроенергії (рис. 2). Приблизно на одному рівні ці підприємства сприймають безпекові ризики та економіко-політичні (зміна законодавства), що може свідчити про відчуття безпеки у бізнесу, який розташований на території областей глибокого тилу.

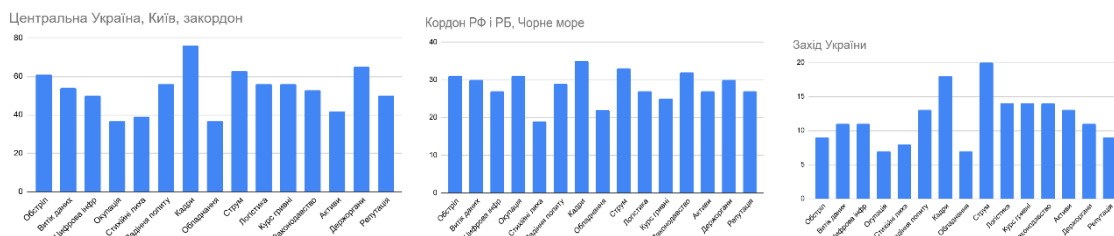

Рисунок 2 - Порівняльний аналіз рангових оцінок ризиків ПС за регіонами

За галузями показовим є те, що ризик відсутності електроенергії стоїть на другому місці серед підприємств промисловості та ІТ, тоді як домінантним ризиком для перших є нестача кадрів, для других – витік даних. Це пояснюється більшою прив'язкою працівників промислових компаній до розташування підприємства, тоді як в ІТ-галузі розвинутий дистанційний формат роботи, через що працівники і роботодавці менше переймаються питаннями мобілізації. Водночас бізнеси в ІТ не почуваються захищеними в контексті безпеки даних.

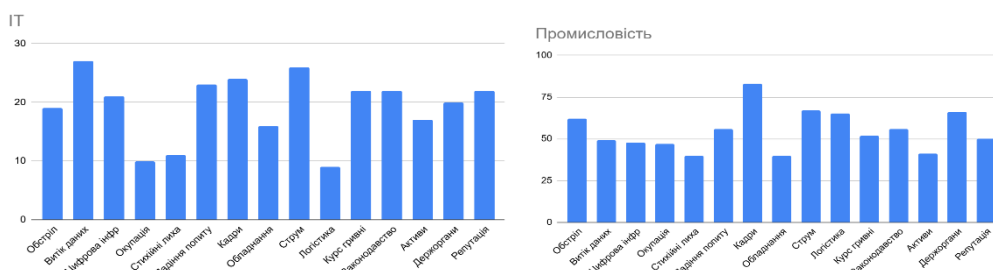

Рисунок 3 - Порівняльний аналіз рангових оцінок ризиків ПС за сферами діяльності

У виборі методів зниження рівня ризиків (рис. 4) найпоширенішими відповідями серед усіх компаній є створення плану дій та інвестиції в рішення. Більше інвестувати в рішення схильні компанії в областях, на території яких ведуться бойові дії, порівняно із компаніями на Заході країни.

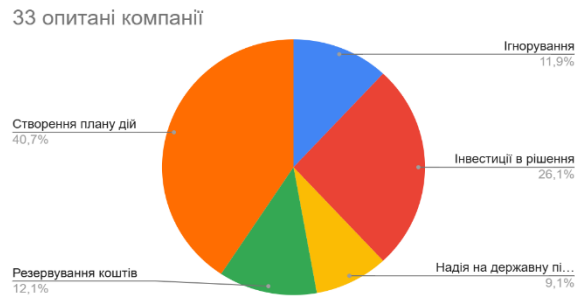

Рисунок 4 - Методи зниження рівня ризиків ІТ

Отже, безпекові ризики є домінантними лише в областях, на території яких безпосередньо ведуться бойові дії та на Дніпропетровщині. Водночас, менеджмент підприємств у центральних, південних і західних областях найбільше хвилюють саме операційні ризики (нестача кадрів та перебої в електропостачанні), а безпекові ризики сприймаються на тому ж рівні, що і економіко-політичні (зокрема, законодавчі зміни). За галузевим поділом різниця у сприйнятті ризиків між промисловими та ІТ-компаніями пов'язана із форматом роботи працівників та безпеки даних. Найбільш поширеними методами зниження рівня ризиків є створення плану дій та інвестиції в рішення, до яких більш схильні компанії областей, на території яких ведуться бойові дії.

ПРОГНОЗУВАННЯ ДИНАМІКИ РИНКУ КРИПТОВАЛЮТ НА ОСНОВІ ДАНИХ СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ

Гур'янова Лідія, доктор економічних наук, професор, професор кафедри економічної кібернетики та прикладної економіки

Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна

м. Харків, Україна

ORCID ID 0000-0002-2009-1451

e-mail: guryanovalidiya@gmail.com

Луценко Ростислав, аспірант кафедри економічної кібернетики та прикладної економіки

Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна

м. Харків, Україна

ORCID ID 0000-0003-0737-3902

e-mail: roxanisen@gmail.com

У сучасній економіці дослідження на основі даних із соціальних мереж набувають все більшої популярності. Інтерактивні платформи, такі як тікток, фейсбук, інстаграм, ікс (твіттер), лінкедин та інші, генерують велику кількість даних, які можуть бути використані для аналізу поведінки користувачів. Обробка великих обсягів інформації вимагає розробки ефективних інструментів їх збору та аналізу. Прикладний програмний інтерфейс (API) є одним з ключових методів, який забезпечує доступ до даних у реальному часі. Прикладний програмний інтерфейс дозволяє науковцям автоматизувати процес збору інформації, налаштовувати запити за різними критеріями та отримувати структуровані дані для подальшого аналізу.

Науковці активно досліджують використання API соціальних мереж для збору та аналізу даних, прогнозування динаміки ринку криптовалют за допомогою методів інтелектуального аналізу даних. Так, Poudel, Weninger аналізували проблеми пов'язані з доступом до соціальних мереж [1]. Розробка та керування прикладним програмним інтерфейсом привертає значну увагу розробників програмного забезпечення [2]. Публікація “Advances in Intelligent Data Analysis and Its Applications” Zhang, C., Li, W., Zhang, H., & Zhan, T. містить огляд теоретичних основ методів інтелектуального аналізу даних і пропонує практичні реко-